

Å komme seg inn i en transittleir Av Halvdan Haugsbakken

EU har gjort ulovlige innvandrere til en av unionens viktigste sikkerhetsaker. I EUs sikkerhetsbudsjett for perioden 2007 til 2013 er mer enn 60 % av de totale midlene satt av til kampen mot ulovlig innvandring. En konsekvens av denne kampen, er opprettelsen av transittsentre for ulovlige innvandrere. I Italia er det mellom 15 og 18 stykker, og behandlingen av ulovlige innvandrere i senterne rapporters å være umenneskelige og uverdige.

Den italienske journalisten Fabrizio Gatti må sies å være en idealistisk kar med sympati for de marginaliserte her i verden. Som en nobel ridder, hoppet han like godt ut i sjøen utenfor den italienske øyen Lampedusa, en øy som ligger ca. 220 km sør for Sicilia og 120 km øst for Tunisia. Her ble han plukket opp av italienske båtpatruljer som hver eneste dag er på jakt etter ulovlige innvandrere som forsøker å ta seg over den sicilianske kanalen i utrangerte fiskebåter med arabisk skrift på. Ingen så ut til å gjenkjenne Gatti, da han ga seg ut for å være en kurdisk flyktning. I sann statlig prosedyre ble han ført til havna på Lampedusa sammen med de andre ulovlige innvandrerne. Der ble han registret, og kjørt i buss til transittsenteret på øya, et senter som er stengt av fra all offentlig innsyn.

Synet som ventet Gatti de neste åtte dagene var ikke et hyggelig ett. For han har tatt sterke ord i bruk for å skildre forholdene der, forhold som må sies å være umenneskelige. Ifølge Gatti, lignet det han så mer en konsentrasjonsleir enn et transittsenter for ulovlige innvandrere. På dette elendige stedet ble han tvunget til å kle seg naken. Gatti så at ulovlige innvandrere med muslimsk bakgrunn måtte se på pornografiske bilder på politibetjentenes mobiltelefoner. Det var heller ikke blitt vasket på lang tid. En politimann ga en fik til en ulovlig innvandrer uten å bli irettesatt av sin overordnede. Gatti ble også nektet å føre saken sin for en domstol, noe som han hadde krav på ifølge italiensk lov. Senteret var også overfylt: Med en kapasitet på ca. 180 personer, var det opp imot 600 ulovlige innvandrere bak piggrådgjerdene under Gattis soningstid. Etterpå ble han flydd til den sicilianske byen Agrigento. Her ble han satt fri, og gitt en togbillett med beskjed om å forlate Italia.

Ulovlig innvandring til Lampedusa er ikke et nytt fenomen. I flere år har Leger uten grenser og Amnesty kritisert transittsenteret kritisert transittsenteret både for å være helsefarlig og være i strid med menneskerettighetskonvensjoner ratifisert av italienske myndigheter. Siden begynnelsen av 90-tallet har øya vært flittig besøkt av mennesker som har forsøkt å unnsnippe en eller annen form for forfølgelse. Årlig kommer det mellom 10.000 til 15.000 ulovlige innvandrere til Lampedusa i utrangerte fiskebåter som er overfylt til randen. Så mange som 200 mennesker med ulik bakgrunn har vært rapportert om bord i fiskebåter på ti til tolv meter. De fleste ulovlige innvandrerne er menn og kommer fra forskjellige afrikanske land. Båtene har normalt sin avgang fra enten Lybia eller Tunisia. Det sies at man ikke vet hvem

som er bakmennene, men ifølge italienske myndigheter er det nordafrikanske kriminelle står bak den organiserte menneskesmuglingen.

Når en overfart finner sted, er det ikke få som kommer. Så mange som 1.200 ulovlige innvandrere har vært rapportert å komme i løpet av en natt til Lampedusa. Man vet ikke hvor mange som har omkommet i uregistrerte overfarter. Mørketallene er store, og enkelte ganger har båtpatruljer funnet tomme fiskebåter, hvor det har vært mennesker om bord. Middelhavet er blitt en kirkegård med mange ukjente gravstøtter. Den organiserte menneskesmuglingen til Lampedusa har i retur ført til en militær opprustning, en grenseopprustning som føyer seg inn i Italias og EUs organiserte kamp mot det som heter "krigen mot ulovlig innvandring". En flyktningsituasjon snakkes det sjelden om. På den ellers så vakre øya med sine ca. 5000 innbyggere, finnes de fleste militære ordensavdelinger innen den italienske staten. Alle sammen har de gjort ulovlig innvandring til sitt ansvarsområde. Tollvesenet søker etter ulovlige innvandrere i havgapet. Politiet vokter dem, mens flyvåpenet flyr dem tilbake til enten til Lybia eller til en av de andre transittleirene på det italienske fastlandet.

Lampedusa har blitt et symbol på en av Europas mange dører, et grensepunkt hvor Europa møter resten av verden. Lampedusa betegner de sosiale konsekvensene av "festning Europa", og hvordan EU håndterer ikke-vestlige - man forsøker å stenge dem ute eller å sende dem tilbake hvor de kommer fra. Den menneskelige tragedien som utspiller seg på Lampedusa er et tegn på hvordan den nåværende asyl- og flyktningspolitikken til både EU og dens medlemsstater begraver asylretten. EU viser en form for tosidighet som synes vanskelig å forsvare: På den ene siden høyer unionen seg opp til en vokter av menneskerettigheter og bekjemper av korruperte regimer, men på den andre side, skal de som EU ønsker å hjelpe bekjempes med statlig makt når de kommer til EU og ber om hjelp.

I EUs asyl- og flyktningspolitikk, er det grunn det å spørre om den er drevet av en type rasistisk holdning til mennesker fra den ikke-vestlige verdenen. I flere EU stater dominerer kanskje en ambivalens å hjelpe dem som trenger hjelp i vår verden. Hjelpen designet for å bistå dem er ofte møte med et tungt byråkratisk system som skal slå tvil om deres motiv for beskyttelse. Eller, når tvilen ikke har kommet den tiltalte asylsøkeren til gode, er hjelpen fra EU noe så sjenerøst som å sende dem tilbake der de kom fra. Det er en utstrakt bruk av å sende asylsøkere og flyktninger ut av EU. I flere store EU-stater dominerer radikale ideer hvor en nærmest er besatt av tanken at personer med annen bakgrunn enn den europeiske må stoppes ved det som har formatert seg til å bli Europas ytre grenser gjennom Schengen-samarbeidet.